

ЯВИЩЕ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ У СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Гамерська Ірина Ігорівна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри практики англійської мови і методики її навчання
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, Львівська область, Україна

Стаття присвячена дослідженню поняття лінгвістичної інтерференції у вивченні іноземної мови. У роботі висвітлено погляди науковців-лінгвістів на визначення та тлумачення поняття «інтерференція» у сучасних наукових дослідженнях; розглянуто питання походження, запровадження, історії розвитку поняття «інтерференція»; проаналізовано причини виникнення інтерференції та перелічено основні її види, а також розглянуто питання класифікації мовних інтерференцій. Визначено, що явище інтерференції є багатоаспектним феноменом, тому потребує розгляду не лише з позицій лінгвістики, але й з точки зору психології, соціолінгвістики та методики викладання іноземної мови. Тільки тоді можна комплексно висвітлити основні причини появи цього явища. Базуючись на вже існуючих дослідженнях цієї проблематики, у статті виділено та класифіковано основні причини інтерференції у межах такої чотирьохкомпонентної системи: лінгвістичні, психологічні, соціолінгвістичні, методичні. Також у статті розглянуто погляди на проблему мовної інтерференції багатьох учених та доведено, що необхідними умовами виявлення інтерференції є двомовність і мовний контакт. Місцем лінгвістичної інтерференції визначено саму людину, що здійснює письмову або усну комунікацію іноземною мовою або виконує переклад з однієї мови на іншу, намагається компенсувати якісь елементи, явища і функції однієї мовної системи елементами, явищами і функціями іншої, також може призвести до численних помилок і відхилень від мовної норми. До того ж, у дослідженні виокремлено, що механізмами мовної інтерференції є ототожнення і перенесення елементів і функцій контактуючих мов, а лінгвістичними причинами цього явища є розбіжність і подібність в мовних системах контактуючих мов.

Ключові слова: інтерференція, лінгвістична інтерференція, міжмовна та внутрішньомовна інтерференція, лексична інтерференція.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Проблема мовної інтерференції як процесу, що гальмує засвоєння нерідної (іноземної) мови та виникає внаслідок переносу мовних навиків з однієї контактуючої мови у іншу (із рідної мови – в іноземну, з першої іноземної – у другу), турбує науковців уже не перше десятиліття. Це явище має неабиякий вплив на успішність оволодіння індивідом іноземною мовою та використання її як у рецептивних, так і у продуктивних видах мовленнєвої діяльності.

Інтерференція, що виникає внаслідок негативного впливу однієї мови на іншу, охоплює всі лінгвістичні рівні мови, що вивчається, зокрема й лексичний, що веде до певних відхилень від мовної норми та появи численних лексичних помилок учнів та студентів. Лінгвісти та методисти роблять спроби знайти дієві способи зниження інтерферуючого впливу мови, що вивчається на лексичному рівні з метою оптимізації процесу оволодіння іноземною мовою та мінімізації різного роду помилок.

Термін «інтерференція» бере початок від латинських слів «inter» (між) і «ferens»/«ferentis» (той що несе, який переносить). Спершу цей термін з'явився у сфері фізики, біології та хімії, а потім був запозичений в область лінгвістики. Сьогодні це явище широко вивчається в лінгвістиці, соціолінгвістиці, психолінгвістиці та психології, і може проявлятися як в усній, так і в писемній мові.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інтерференції хвилювали багатьох вчених-лінгвістів як в Україні, так і за кордоном. Вперше думка про взаємний вплив однієї мови на іншу, була висунута російсько-польським мовознавцем І.О. Бодуеном де Куртене. Під інтерференцією вчений розумів конвергентну перебудову мов в ході контактів. Слід пам'ятати, що в той час термін «інтерференція» ще не набув широкого поширення. Головною ідеєю І.А. Бодуена де Куртене було те, що в результаті взаємного впливу однієї мови на іншу відбувається не тільки запозичення окремих мовних одиниць, але також і зближення мов в цілому. Пізніше ця ідея була розвинена

в навчаннях Л.В. Щерби. Праці Л.В. Щерби послужили основою для вивчення і опису інтерферентних явищ в мові. Л.В. Щерба робить висновок про те, що в результаті взаємного впливу однієї мови на іншу відбувається зміна норм обох контактуючих мов (Волошок, 2012]). Після виходу в 1953 році роботи У. Вайнрайха «Мовні контакти» термін «лінгвістична інтерференція» отримав широке наукове поширення. Відповідно до поглядів У. Вайнрайха, умовою виникнення інтерференції є мовний контакт, під яким можна розуміти або мовне спілкування між двома мовними колективами, або навчальну ситуацію. У. Вайнрайх визначає інтерференцію як відхилення від мовних норм, що з'являється в мові білінгва саме через його володіння іноземними мовами (Вайнрайх, 1989).

А. Дибольд трактує інтерференцію як явище мовної зміни, яке є результатом контакту двох мов, Ч. Хоккет розуміє інтерференцію як індивідуальний ефект запозичення (Волошок, 2012).

Інші лінгвісти, до прикладу, Е.М. Верещагін, навпаки, не проводять зв'язок між порушенням норм іноземної мови і проявом інтерференції. Вони вважають, що сферою дії інтерференції є тільки мовна система. Даний дослідник пропонує розуміти під інтерференцією мовні прояви психічної інтерференції, тобто мовні висловлювання, які здійснені в результаті взаємодії навичок і умінь, які притаманні білінгву (Муратова, 2007). В.В. Клімов, продовжуючи ідеї У. Вайнрайха робить висновок про те, що інтерференція є результатом накладення двох систем в процесі мовлення. Таким чином, незважаючи на відсутність єдиного тлумачення терміну «інтерференція», в лінгвістиці її можна визначити як процес, який гальмує засвоєння чужої мови і виникає внаслідок перенесення мовних навичок з однієї мови в іншу (з рідної мови в іноземну, з першої іноземної мови в другу). Відсутність однаковості в дефініціях викликано, з одного боку, різноманітністю ситуацій мовних контактів, складністю розмежування психологічного і лінгвістичного аспектів у мові, а з іншого, недостатньою експериментальною вивченістю даної проблеми і необхідністю комплексного її вирішення.

Актуальність пропонованої теми дослідження обумовлена неабияким зацікавленням явищем інтерференції, зокрема лексичної, та необхідністю пошуків шляхів її подолання у процесі вивчення іноземної мови для того, щоб володіти нею на належному рівні та запобігти великій кількості помилок серед тих, хто цю мову вивчає.

Об'єктом дослідження постає явище лінгвістичної інтерференції, зокрема міжмовної та внутрішньомовної лексичної інтерференції.

Метою дослідження є визначення основних властивостей поняття «лінгвістична інтерференція», аналіз та опис основних її видів та особливостей прояву. Мета дослідження обумовлює постановку таких **завдань**: розглянути поняття лінгвістичної інтерференції; проаналізувати основні причини появи інтерференції та фактори, що зумовлюють інтерференційні порушення; визначити види мовної (лінгвістичної) інтерференції; дослідити явище внутрішньомовної та міжмовної лексичної інтерференції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Явище інтерференції є багатоаспектним феноменом, тому потребує розгляду не лише з позицій лінгвістики, але й з точки зору психології, соціолінгвістики та методики викладання іноземної мови. Тільки тоді ми можемо комплексно висвітлити основні причини появи цього явища. Базуючись на вже існуючих дослідженнях даної проблематики, можемо виділити та класифікувати основні причини інтерференції у межах такої чотирьохкомпонентної системи: лінгвістичні, психологічні, соціолінгвістичні, методичні.

До лінгвістичних факторів, що призводять до виникнення інтерференції, слід насамперед зарахувати розбіжності та схожості мов, що контактують. Проте, стверджувати, що причина інтерференції лежить виключно у схожості чи розбіжності мов є надто спрощеним підходом до проблеми. Наявність великої кількості схожих елементів у системах близьких мов створює певні межі для інтерференції, адже вона виникає насамперед на ґрунті розбіжностей (Рибіна, 2015). Таким чином, до лінгвістичних причин інтерференції справедливо зараховуємо як схожості так і розбіжності у системах взаємодіючих мов. Супутнім фактором є ступінь сформованості мовленнєвих навичок на іноземній мові, що вивчається. Слабкий рівень володіння мовою створює хороший ґрунт для інтерференційного переносу, відповідно, розвиток навичок сприяє зниженню рівня інтерференції.

Не менш важливим комплексним критерієм для дослідження лінгвістичних причин інтерференції є умови комунікативного акту, а точніше особливості сфери спілкування. Якщо мова йде про повсякденне спілкування у побутовій сфері, то учасники комунікації можуть злегка нехтувати дотриманням певних граматичних норм чи точністю вимови, у той час, коли офіційні виступи у академічній сфері

вимагають точності та зрозумілості висловлювання, тому тут контроль над інтерференцією вкрай важливий.

Продовжуючи класифікацію причин виникнення та розвитку інтерференції, можемо виділити групу психологічних причин, серед яких уваги заслуговує такий фактор, як мовні здібності. Недостатній розвиток мовних здібностей є однією з основних психологічних причин, що зумовлюють інтерференційні порушення у мовленні, оскільки в цьому випадку знижується ступінь адекватності сприйняття і засвоєння знаків однієї мови для їх відтворення у іншій.

Важливою також є залежність масштабів інтерференції від емоційного стану мовця. У цьому випадку мова йде про певні психологічні зусилля та емоційне напруження, які є необхідними для контролю мовцем над недопустимістю зміщення норм рідної та іноземної мови, що вивчається.

Цікавим є наступний фактор-причина, що веде до появи інтерференції. Він належить як до психології так і до соціолінгвістики. Це тип двомовності у свідомості мовця. Видатний американський психолог Ч. Осгуд та соціолінгвіст С.М.Ервін описали модель двомовності, у якій виділили складний (compound) та координований (coordinate) типи (Hoffmann, 1991). У випадку вивчення мови у змішаних умовах (у школі та дома часто переключаються з однієї на іншу мову) формується складний тип, а координована двомовність говорить про «переключання» мов, що відбувається при зміні мовного середовища чи діяльності (Шаблій, 2004). Ми вважаємо, що саме складна двомовність є джерелом прояву та розвитку інтерференції, тоді як координований її тип значно рідше служить причиною інтерференції.

Окрім вищезгаданих факторів, потрібно, на наш погляд, приєднати до причин інтерференції соціальний статус мови, що вивчається. Ілюстрацією даного припущення може бути наявність, відсутність чи втрата мовою статусу державної, котрі прямо відображаються на авторитеті мови та ставленні до чистоти мови та збереження її норм.

У процесі визначення інтерференції, як такої, здавна склалося два основних підходи: вузький та широкий. Фахівці, які більш вузько розглядають цю проблему, схиляються до визначення інтерференції через поняття мовної норми. Вони трактують інтерференцію насамперед як внутрішній процес, що виникає за умови постійного використання двох та більше мов та провокує виникнення порушень правил

співставлення мов, що чітко видно у мовленні двомовного індивіда у вигляді відхилень від певних мовних норм (Lightbown, 1994).

Трактуючи інтерференцію більш широко, розуміємо під цим поняттям не тільки взаємодію структур та структурних елементів мови у процесі мовного контакту, але й всі зміни в структурі та моделях мови, у властивостях та складі мовних одиниць, що виникають як наслідок використання елементів іншої мови.

Окрім широкого та вузького трактування інтерференції, цікавим є вивчення даного явища у світлі різних підходів: лінгвістичного, соціолінгвістичного, психолінгвістичного та методичного. Власне, на вивчення лінгвістичної інтерференції багато уваги присвятили відомі лінгвісти та мовні школи. Серед них: У. Вайнрайх, Л.В. Щерба, О.Л. Валігура, Ч.Ф. Хоккет, В.Д. Янченко, тощо.

Вважається, що найбільшою проблемою у вивченні іноземної мови є не оволодіння чимось чужим, а власне, боротьба зі своїм, коли необхідно перебороти навиків саме рідної мови, оскільки вони є тим ситом, через яке факти іноземної мови сприймаються в перекрученому вигляді (Маруневич, 1995). Іншими словами, розмовляючи іноземною мовою, індивід використовує навиків рідної мови (відрізнення голосних та приголосних звуків), проте навиків рідної мови можуть не лише допомогти, але й нашкодити вивченню іноземної мови. Тому, як правило, під терміном «інтерференція» розуміємо саме негативний вплив рідної мови на вивчення іноземної, що веде до помилок та змін.

Одне з сучасних трактувань процесу інтерференції полягає в наступному: засвоюючи іноземну мову, індивід несвідомо переносить систему правил, програму мовної поведінки у рідній мові на ту, котру вивчає (Swan, 2002). Саме з цієї позиції інтерференцію визначають як поєднання різноманітних ознак вираження даного змісту у двох співставних системах, що формують третю, в якій діють закони рідної та іноземної мов. Як наслідок, інтерференція викликана труднощами введення та закріплення в пам'яті ознак тієї третьої системи та підсвідомим зверненням до кожної з двох систем у процесі побудови та розуміння тексту.

Оскільки інтерференція охоплює всі рівні мови, то і на види її поділяють за багатьма критеріями.

Інтерференція може бути *комунікативно-релевантна*, тобто така, що порушує взаєморозуміння співрозмовників, а також *комунікативно-нерелевантна*, тобто та, яка не заважає розумінню одне одного.

Інтерференція є *синхронічна* та *динамічна*. Синхронічна інтерференція є незмінною, тобто вона назавжди залишається притаманною індивіду, наприклад, акцент тощо. Динамічна інтерференція хронологічно передує попередньому типу, і саме вона відображає процес прогресивного руху індивіда у процесі засвоєння нової мови, тому її можна побороти.

Беручи до уваги специфіку мовної діяльності, розрізняють *продуктивну* (при утворенні мовлення) та *рецептивну* (при розумінні) інтерференції. Інтерференцію в продуктивних видах мовної діяльності можна відразу помітити, оскільки вона виражена сильніше, ніж у рецептивних видах мови.

В залежності від характеру відхилень від мовних норм виділяють *комбінаторну* і *модифікаторну* інтерференцію. Комбінаторна інтерференція – це наявність в мовленні елементів іншої мовної системи або організація мовних елементів за законами іншої системи. Модифікаторна інтерференція веде до появи в лінгвістичному елементі рис корелюючого елемента іншої системи, наприклад, фонемних характеристик чи характерисик граматичного характеру.

Також види інтерференції виділяють в залежності від підсистем мови: за мовними чи мовленнєвими рівнями, на яких вона виникає. Це інтерференція *звукова* (фонетична чи фонологічна), *орфографічна*, *пунктуаційна*, *лексична*, *морфологічна*, *синтаксична*, *семантична* (реалії, багатозначність, синонімія, омонімія), *стилістична* (функціональні стилі), *культурна* чи *соціокультурна* (Муратова, 2007).

Культурна інтерференція викликана не мовною системою, а культурою, яку дана мова відображає. Спричинити інтерференцію можуть схожі в різних культурах реалії, явища, норми поведінки. Наприклад, «будь ласка» в українській мові використовується як форма ввічливості, та має нюанс значення «нема за що», як відповідь на «дякую». В англійській мові «*please*» такого значення не несе. Тут необхідно враховувати не лише значення слів, але й типовий образ у національній свідомості та культурі носіїв мови. Не зважаючи на це, може відбутись переніс понять однієї мови на поняття іншої. Не знаючи національно-культурних особливостей може перекласти «*first floor*» у британському варіанті як «перший поверх», хоча у Великобританії це завжди «другий поверх». Результатом культурної інтерференції може бути неправильна реакція україномовних комунікантів на питання «*How are you?*», адже українець почне розказувати про справи у сім'ї та на

роботі, не відаючи, що відповіді на це питання ніхто не очікує, адже у Британії це лише ввічлива форма привітання.

Семантична інтерференція виникає унаслідок того, що відомі для мовця явища виражені по іншому в новій мові, ніж у мовах, які він знає. Наприклад, «чорний хліб» українські учні називають англійською «*black bread*», замість «*brown bread*». За характером семантична інтерференція найчастіше буває субституційною. Вона може виявлятися у введенні в мовлення не лише іншомовних одиниць, але й структур. Поширеним видом такої інтерференції є спроби учнів дослівно перекласти на англійську мову українські приказки та прислів'я.

Стилістична інтерференція викликана незнанням стилістичних особливостей мови, що вивчається, адже стиль однієї мови буде так чи інакше впливати на стиль іншої. Перекладаючи, студент повинен враховувати стиль написання тексту, а також індивідуально-авторський стиль, котрого слід дотримуватися відповідно до норм перекладу. Найчастіше до стилістичної інтерференції веде неправильне використання стилістично-забарвлених та фразеологічних синонімів, коли зрідка використовуване слово використовується по аналогії з відомим синонімом. Таким чином, зміст може не змінитися, проте стиль висловлювання набирає нового відтінку.

Лексична інтерференція – це вставка іноземної лексики у мовлення новою мовою. Вивчаючи німецьку чи французьку мову на базі української та англійської, джерелом інтерференції, зазвичай, є перша іноземна мова. Щоправда, деякі лексичні одиниці іноземних мов є дуже схожими, і саме тому за схожих умов засвоєння іноземної лексики вірогідність інтерференції є дуже великою. Лексична інтерференція може бути модифікаційною та субституційною. Наприклад, розширення чи звуження значення лексичної одиниці нової мови по аналогії зі схожою одиницею у мові-донорі називається *модифікаційною інтерференцією*.

Субституційною інтерференцією можемо назвати перенесення схожих лексичних одиниць у нову мову, обробивши їх за фонетичним зразком мови-реципієнта.

Граматична інтерференція, як і лексична, є частим явищем, що «йде поруч» з вивченням нової мови. Характер граматичної інтерференції різниться в морфології та синтаксисі. Морфологічна інтерференція – це помітні у мовленні відхилення від норми, пов'язані з порушенням категоріальних значень частин мови, що з'являються під впливом відповідних категорій

інтерферуючої мови. Ці відхилення від норми можуть бути як формальними (помилки при відмінюванні), так і функціональними (неадекватне використання граматичних форм). Модифікаційною інтерференцією є зміна форми чи функції морфеми мови-реципієнта за граматичною моделлю мови-донора.

Отже, граматична інтерференція проявляється на трьох рівнях: морфологічному, синтаксичному та пунктуаційному. Як ми вже зазначали, **морфологічна інтерференція** відбувається на рівні морфем – складових одиниць слова (префіксів, суфіксів). Дуже часто помилка відбувається через різницю у роді, однині чи множині, а також перекладаючи словосполучення, які не характерні рідній мові. Наприклад, в англійській мові корабель та декілька країн мають жіночий рід, а українські студенти перекладають їх за допомогою займенника «*it*». Або ж фраза «*to be good in smth*» замість «*to be good at smth*».

Граматична синтаксична інтерференція пов'язана з порушеннями поєднуваності елементів мови-реципієнта у мовному ланцюгу під впливом моделі поєднуваності мови-донора. Наведемо кілька прикладів синтаксичної інтерференції. Унаслідок синтаксичної інтерференції, як правило, виникає порушення порядку слів: Цю машину бачили тут часто – *This car was often seen here* (а не *This car was seen here often*). Часто викликає синтаксичну інтерференцію формальний підмет *it*: *It is early morning* – Ранній ранок (а не це рано вранці). Для інтерференції відносно піддатливими є другорядні члени речення: додаток та обставини: вести бій з противником – *to fight against the enemy* (а не *with*); бути винним у злочині – *to be guilty of a crime* (а не *in*).

Отже, синтаксична інтерференція проявляється переважно у недотриманні нормативного порядку слів англійської мови. Як відомо, порядок слів в українській мові є вільним, завдячуючи наявності численних флексій, які вказують на відношення між словами у реченні. Тому зміна порядку слів здебільшого не призведе до серйозних наслідків у плані розуміння чи передачі змісту. В англійській же мові, на противагу українській, правила порядку слів чітко визначені, оскільки сталий порядок допомагає виразно сформулювати суть речення. За відсутності закінчень у словах, ця мовна риса набуває особливої ваги. Найчастіше трапляються такі випадки порушення порядку слів у англійському реченні: 1) позиція присудка у реченні перед підметом; 2) некоректна позиція обставини; 3) нагромадження обставин на початку

або в кінці речення (на противагу їх розділенню); 4) порушений порядок прикметників; 5) вживання конструкції *there is, there are...* замість обставини місця *there*; 6) некоректне перелічування («неоднорідність» однорідних членів речення); 7) некоректна позиція підрядного речення.

Пунктуаційна інтерференція пов'язана з певними відмінностями між системами двох мов. Перекладаючи з англійської на українську мову та навпаки, студенти копіюють правила тієї чи іншої мови, неправильно використовуючи лапки, двокрапку та коми. До прикладу, пишемо «1950» в українській мові, але «1,950» у англійській, «0,5» та «0.5» відповідно.

Фонологічна інтерференція проявляється в інтонаційному малюнку мовлення, його ритмі та артикуляційному фоні. Її можна помітити в акцентуації мовлення, зміні типу асиміляції (прогресивна чи регресивна). Помилкова артикуляція у поєднанні з інтонацією створюють іноземний акцент, з яким важко впоратися. Артикуляція фонем рідної мови чи першої іноземної мови замість фонем другої іноземної мови є поширеною фонетичною інтерференцією субститаційного типу. Модифікаційна фонетична інтерференція відбувається через зміщення фонемних ознак і веде до утворення специфічних алофонів, аналізуючи які, можна впевнено розповісти про те, у якій послідовності вивчалися іноземні мови конкретною людиною. Причиною виникнення того чи іншого типу фонетичної інтерференції може бути сприйняття фонемних ознак чужої мови як розпізнавальних та надлишкових. Розпізнавальна ознака диференціює дві фонемні однієї мови. Невміння розпізнати таку ознаку, її сприйняття як надлишкової, веде до неправильної артикуляції звука.

Так, на фонетичному рівні інтерференція має місце, якщо розпізнавальна ознака, характерна для фонетичної системи однієї мови, відсутня в іншій мові. Наприклад, носій англійської мови не бачить особливої близькості між [θ] в слові *thin* – тонкий і звуками [t] і [s] в словах *tin* – бляшанка і *sin* – гріх. Водночас, саме ця помилка є найбільш розповсюдженою серед українських студентів, які вивчають англійську мову як першу іноземну. Студенти допускають помилки в читанні англійських букв, що збігаються графічно з українськими літерами, але виражають інші звуки, наприклад: *ture* [tup] замість [taɪp]; *try* [tru] замість [traɪ] та ін. Явище фонетичної інтерференції зустрічається в англійському мовленні студентів досить часто, і в деяких випадках призводить до зміни сенсу слова.

Помилки фонетичного характеру мають місце, наприклад, при розбіжності наголосу в словах-інтернаціоналізмах: marketing [mɑ:r'ketɪŋ] замість ['mɑ: rkitɪŋ], product [prɒ'dʌkt] замість ['prɒdɔkt], monopolist [mɒnəpə'list] замість [mɒ'pɛrəlɪst] та ін.

Основними типами фонетичної інтерференції є неправильне наголошення, опущення звуків, яких не існує в українській мові, вимовляння звуків, які за правилами англійської фонетики повинні опускатися, неправильне читання буквосполучень, інші видозмінні прояви в фонетиці мови, які не лише викривляють правильне звучання мови, але й з часом додають їй лексемам нехарактерних звуків, як наслідок – слів, що негативно впливає на чистоту мови, її самобутність. Наприклад, неправильна вимова звуків у таких парах: man – men, thick – tick – sick, thin – thing вестиме до зміни значення та форми слова та створить проблеми для розуміння мови і спілкування.

Поруч з фонетичною та фонологічною інтерференціями, також розрізняють **звуково-репродукційну** інтерференцію, яка ще не достатньо добре вивчена лінгвістами. Така інтерференція може бути наслідком використання «хибних друзів перекладача», оскільки саме схожість звучання зі словами у рідній мові стає джерелом помилок у перекладі (тобто репродукції). Також причиною появи звуково-репродукційної інтерференції стають слова, що мають схожу вимову та написання у межах однієї мови. Такими словами є: «personal» замість «personnel» у значенні «кадри, особовий склад» чи «material» замість «materiel» – бойова техніка.

Графічна та орфографічна інтерференція проявляється на письмі: відбувається переніс правил написання слів іншої мови у мову, що вивчається. Це стає джерелом виникнення орфографічних помилок та графічних невідповідностей. Ця інтерференція є поширеною, коли мова йде про англійську та німецьку мови (як першу та другу іноземні). Ці види інтерференції мають величезне значення у письмовому перекладі, оскільки текст з орфографічними помилками є важким для читання та незрозумілим для читача. Причина орфографічної інтерференції полягає у тому, що перекладач під впливом орфографії рідної мови неправильно передає слово у іноземній мові та навпаки. До прикладу, перекладаючи назви місяців, днів тижня та національностей, перекладачі іноді помилково зберігають велику букву і в українській мові: *Thursday* – *Четвер*, *Australian embassy* – *Австралійське посольство*, тощо. Ще одним гарним прикладом є заголовки, в англій-

ській тут кожне слово окрім прийменників та сполучників пишеться з великої літери, проте студенти (та перекладачі) не завжди це враховують. Іноді проблемними стають слова з подвоєними приголосними, адже їх часто перекладають на українську, зберігаючи подвоєння: *actress* – *актрисса*, *appeal* – *апелляція*.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проблеми інтерференції хвилювали багатьох вчених-лінгвістів як в Україні, так і за кордоном. Вперше думка про взаємний вплив однієї мови на іншу, була висунута російсько-польським мовознавцем І.О. Бодуеном де Куртене. Під інтерференцією вчений розумів конвергентну перебудову мов в ході контактів. Сьогодні це явище широко вивчається в лінгвістиці, соціолінгвістиці, психолінгвістиці та психології, і може проявлятися як в усній, так і в писемній мові. З лінгвістичної точки зору термін «інтерференція» використовується у зв'язку із вивченням проблеми контактування мов для позначення тих змін, які спостерігаються в мові носіїв двомовності (багатомовності) як результат взаємодії різних мовних систем. Однак у визначенні поняття мовної інтерференції немає повної єдності серед лінгвістів. Явище інтерференції є багатоаспектним феноменом. Базуючись на вже існуючих дослідженнях даної проблематики, можемо виділити та класифікувати основні причини інтерференції у межах такої чотирьохкомпонентної системи: лінгвістичні, психологічні, соціолінгвістичні, методичні. Багатоаспектний характер причин виникнення, прояву та розвитку інтерференції у мовленні студентів ілюструє необхідність врахування як лінгвістичних, так і екстралінгвістичних факторів, без яких неможливим буде подолання та запобігання інтерференції.

Інтерференція є таким широким поняттям, що потрібно вивчати його методами цілого комплексу суміжних наук. З появою великої кількості досліджень та глибиною теоретичного аналізу серед вчених найбільшу популярність завоюють саме комплексні підходи до вивчення інтерференції. Розуміємо, що інтерференцію можна очікувати на всіх етапах формування двомовності. Окрім цього, один вияв інтерференції можна охарактеризувати з різних позицій. Беручи до уваги складність даного явища, фахівці виділяють наступні її види: за **походженням**: зовнішня (потрапляння у іноземну мову нетипових явищ з рідної мови) та внутрішня (з'являється по внутрішньомовній аналогії); за **характером переносу навиків рідної мови**: пряма (моментальний переніс

будь яких правил рідної мови у мовлення іноземною) та непряма (викликана відсутністю певних явищ іноземної мови в рідній); за **характером прояву**: явна (коли в іноземну мову вводяться елементи рідної мови) та скрита (спрощення виражальних можливостей іноземного мовлення через страх помилитися); за **лінгвістичною природою**: рівнева – граматична, лексико-семантична, фонетична.

Очевидним є факт, що процес взаємодії та взаємопроникнення мов буде зростати та поси-

люватися у зв'язку з подіями, що ведуть до значного збільшення кількості білінгвів. Тож до питання інтерференції повертатимуться науковці знову і знову. Варто зазначити, що важливу роль у цьому аспекті відіграватимуть інтернет-засоби комунікації, які сприяють формуванню цифрової культури спілкування в мережі. Саме тому подальше дослідження цих тенденцій, на наш погляд, є перспективним напрямом наукового пошуку в цій предметній галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Валігура О.Р. Систематизація ознак мовної інтерференції. Нова філософія / за ред. Манакіна В.М. Запоріжжя: ЗНУ, 2009. №36. С.104-110.
2. Валігура О. Р. Фонетична інтерференція в англійському мовленні українських білінгвів: Монографія. Тернопіль: Підручник і посібники, 2008. 288 с.
3. Волошок І.Ю. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. Педагогічні науки : збірник наук. праць. 2012. Вип. 62. С. 81–85.
4. Глушковецька Н. А. Фонетична інтерференція як лінгвістична проблема. Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. пр. Хмельницький : ХНУ, 2019. Вип. 17. С. 53-56.
5. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти. К.: КМ Academia, 2000. 218 с.
6. Єфименко, Т. М. Явище міжмовної інтерференції в процесі перекладу . Закарпатські філологічні студії. Ужгород: Видавничий дім "Гельветика", 2019. Т. 2№Вип. 7. С. 7-10
7. Маруневич Б. Попередження та подолання міжмовної інтерференції в умовах штучного білінгвізму. Іноземні мови. 1995. № 1, С. 33-35.
8. Муратова Г. Тлумачення поняття "інтерференція" в сучасних лінгвістичних дослідженнях. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. 2007. Випуск 18. С. 27-29.
9. Рибіна Н.В. Білінгвізм та інтерференція як тенденції мовного розвитку сучасного суспільства: проблеми та способи їх вирішення. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2015. Т. 1. № 59. С. 176–178.
10. Шаблій О. А. Міжмовна інтерференція як психолінгвістична універсалія. Мовні та концептуальні картини світу : зб. наук.пр. К. : Вид. дім Дмитра Бурого, 2004. Вип. 11. Кн. 1. С. 371-375.
11. Hoffmann C. An Introduction to Bilingualism. Harlow: Longman, 1991.
12. Lightbown P. How Languages are Learned. Oxford: Oxford University Press, 1994. 342 p.
13. Odlin T. Language Transfer: Cross-Linguistic Influence in Language Learning. Cambridge, Cambridge University Press, 1989. 210 p.
14. Wells J. C. Overcoming Phonetic Interference. Speech, Hearing and Language: Work in Progress. 2000. Vol. 11. P. 111-128.
15. Swan M., Smith B. A teacher guide to interference and other problems. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 365 p.

REFERENCES

1. Valihura, O. R. (2009). Systematyzatsiia oznak movnoi interferentsii. [Systematisation of signs of linguistic interaction]. Nova filosofii / za red. Manakina V.M. Zaporizhzhia: ZNU, № 36. S.104-110. [in Ukrainian]
2. Valihura, O. R. (2008). Fonetychna interferentsiia v anhliiskomu movlenni ukrainskykh bilinhviv: Monohrofia. [Phonetic interference in the English speech of Ukrainian bilinguals]. Ternopil: Pidruchnykyk i posibnyky, 288 s. [in Ukrainian]
3. Voloshok, I.Iu. (2012). Interferentsiia ta yii typu na riznykh movnykh rivniakh. [Interference and its types at different language levels]. Pedagogichni nauky : zbirnyk nauk. prats. Vyp. 62. S. 81–85. [in Ukrainian]
4. Hlushkovetska, N. A. (2019). Fonetychna interferentsiia yak lnhvystychna problema. [Phonetic interference as a linguistic problem]. Aktualni problemy filolohii ta perekladoznavstva : zb. nauk. pr. Khmelnytskyi : KhNU, Vyp. 17. S. 53-56. [in Ukrainian]
5. Diakov, A. S. (2000). Osnovy terminotvorennia: semantychni ta sotsiolnhvystychni aspekty. [Basics of term formation: semantic and sociolinguistic aspects]. K.: КМ Academia, 218 s. [in Ukrainian]

6. Iefymenko, T. M. (2019). Yavvyshche mizhmovnoi interferentsii v protsesi perekladu. [Basics of term formation: semantic and sociolinguistic aspects]. Zakarpatski filolohichni studii. Uzhhorod: Vydavnychiy dim "Helvetyka", T. 2 Vyp. 7. S. 7-10. [in Ukrainian]
7. Marunevych, B. (1995). Poperedzhennia ta podolannia mizhmovnoi interferentsii v umovakh shtuchnoho bilinhvizmu. [Preventing and overcoming interlanguage interference in the context of artificial bilingualism]. Inozemni movy. № 1, S. 33-35. [in Ukrainian]
8. Muratova, H. (2007). Tlumachennia poniattia "interferentsiia" v suchasnykh linhvistychnykh doslidzhenniakh. [Interpretation of the concept of "interference" in modern linguistic research]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka. Vypusk 18. S. 27-29. [in Ukrainian]
9. Rybina, N.V. (2015). Bilinhvizm ta interferentsiia yak tendentsii movnoho rozvytku suchasnoho suspilstva: problemy ta sposoby yikh vyrishennia. [Bilingualism and interference as trends in the linguistic development of modern society: problems and ways to solve them]. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». T. 1. № 59. S. 176–178. [in Ukrainian]
10. Shablii, O. A. (2004). Mizhmovna interferentsiia yak psykholinhvistychna universaliiia. [Interlanguage interference as a psycholinguistic universal]. Movni ta kontseptualni kartyny svitu : zb. nauk.pr. K.: Vyd. dim Dmytra Buraho, Vyp. 11. Kn. 1. S. 371-375. [in Ukrainian]
11. Hoffmann, C. (1991). An Introduction to Bilingualism. Harlow: Longman.
12. Lightbown, P. (1994). How Languages are Learned. Oxford: Oxford University Press. 342 p.
13. Odlin, T. (1989). Language Transfer: Cross-Linguistic Influence in Language Learning. Cambridge, Cambridge University Press, 210 p.
14. Wells, J. C. (2000). Overcoming Phonetic Interference. Speech, Hearing and Language: Work in Progress. Vol. 11. P. 111-128.
15. Swan, M., Smith, B. (2002). A teacher guide to interference and other problems. Cambridge: Cambridge University Press, 365 p.

THE PHENOMENON OF INTERFERENCE IN MODERN LINGUISTIC RESEARCH

Hamerska Iryna Ihorivna

Candidate of Pedagogical Sciences,

*Assistant Professor at the Department of the English Language Practice
and Methodology of its teaching*

*Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
24, Ivan Franko Str., Drohobych, Lviv region, Ukraine*

The article is devoted to the study of the concept of linguistic interference in foreign language learning. In the article the views of linguists on the definition and interpretation of the concept of "interference" in modern scientific research are highlighted; the origin, implementation and history of the concept of "interference" are deeply examined; the analysis of the causes of interference is provided and its main types are suggested, and the classification of linguistic interference overview is given. It is determined that the phenomenon of interference is a multidimensional phenomenon, therefore it needs to be considered not only from the point of view of linguistics, but also from the point of view of psychology, sociolinguistics and foreign language teaching methods. Only then can the main reasons for the emergence of this phenomenon be comprehensively covered. Based on the existing research on this issue, the article identifies and classifies the main causes of interference within the following four-component system: linguistic, psychological, sociolinguistic, and methodological. The article also presents a study of the views of many scholars on the problem of linguistic interference and concludes that bilingualism and language contact are necessary conditions for detecting interference. The place of linguistic interference is defined as a person who carries out written or oral communication in a foreign language or translates from one language into another; tries to compensate for some elements, phenomena and functions of one language system with elements, phenomena and functions of another, and can also lead to numerous errors and deviations from the language norm. In addition, the study emphasises that the mechanisms of language interference are the identification and transfer of elements and functions of the contacting languages, and the linguistic reasons for this phenomenon are the differences and similarities in the language systems of the contacting languages.

Keywords: *interference, linguistic interference, interlanguage and intralanguage interference, lexical interference.*